

מראי מקומות - סוכה

ג:

א. דאפי' כבורגנין לא משוינן ליה

פי' הריטב"א שיש שפי' דמיירי בבורגנין של ד' אמות, דאע"ג דעבידי מעצים עראי הם, אבל מ"מ כיון דחזו למילתייהו עושין אותן עיבור, משא"כ בית שאין בו ד' על ד', דלא חזו למלת' ולכן אין עושין ממנו עיבור. אולם כ' דהנכון הוא לפרש דה"ק, דאפי' בבורגנין דלית להו ד' על ד', כיון דחזו למילתייהו עושין מהם עיבור, משא"כ בית שאין בה ד' על ד'.

ב. מ"ט, בורגנין חזי למילתייהו

ע' בערוך לנר שכ' להסתפק, סוכת חג בחג שאין בה ד' על ד', דחזי ג"כ למילתי', לישב בה ולקיים בה מצות סוכה, האם אמרי' דהוי כבורגנין לעשות עיבור ב' עיירות, או דלמא כיון דבשאר שבתות השנה לא מהני, גם בשבת שבתוך החג לא מהני להעשות עיבור. וכ' השפת אמת דגם בלאו האי סברא דחזי למילתייהו, יש לעשות העיבור ע"י הסוכה, דמגו דהוי דירה לענין סוכה, הוי דירה ג"כ לענין עיבור.

ג. א"ר הונא, חצר מתחלקת לפי פתחי

פרש"י, דמיירי באחין שחולקין ירושת אביהם ביניהם. וע' ברשב"א בב"ב (א.) שהביא שהר"י מיגש פי' דמיירי שראובן ושמעון בנו בתים ברחבה (לשון הר"י מיגש הוא "קרקע עולם", והיינו של הפקר), זה בפתח א' וזה בב' פתחים. ואם אח"כ באו לחלוק החצר, זה יקח שני שלישי החצר, לפי שהחזיק ע"י פתחיו בב' שלישי החצר, וזה יטול רק שלישי א'. ופי' הרשב"א, שלא רצו רש"י והר"י מיגש לפרש דמיירי בשותפין שבאו לחלוק חצר שלהם, דאז ודאי נוטלים שוה בשוה, וכ"כ הריטב"א כאן. אולם הרשב"א עצמו כ' דיכולין לפרש הציור אפי' בשותפין שבאו לחלוק החצר דג"כ אמרי' דמי שיש לו ב' פתחים יש לו שני שלישי החצר לפי ר' הונא, כיון דאמרי' דכל זה הי' נכלל בהעילוי שמעלו חלקי הנכסים א' כנגד חבירו.

ד. נותן לכל פתח ופתח ד' אמות

ע' ברמב"ן בב"ב (א.) שהביא מהירושלמי דקנין זה אינו קנין גמור, אלא קנין כדי שיהא מעמיד בהמתו לשעה ופורק חבילתו לשעה, ואף לאחר יש רשות להשתמש שם בדרך עראי בשעה שאין זה משתמש שם. ואם בא לבנות בית שם אינו בונה, ואינו יכול למכור אותן ד' אמות. וכן אם סתם פתחו ופרץ פצימיו שוב הפסיד זכותו, ואין זה כשאר זכות שיש לו בהחצר. אבל הרשב"א (שם) חולק ע"ז, וס"ל דמבואר דהבבלי חולק על הירושלמי, והביא ראי' מהא דר' הונא, דהא ודאי דלר' הונא דחצר לפי פתחי' מתחלקת, הרי זה קנין גמור, ומדר' הונא נשמע לר' חסדא, דלא נח' אלא בשיעור, אבל לא באיכות הקנין. ועוד הביא ראי', דכשחולקין החצר, הרי כ"א נוטל הד' אמות כנגד פתחו, ועושין מחיצה בין חלקו של זה ובין חלק חבירו, וכל שהוא גודרו הרי הוא בודאי שלו, וא"כ ודאי הוא קונה קנין גמור.

ה. נותן לכל פתח ופתח ד' אמות

כ' הריטב"א כאן, וכ"כ הרשב"א בב"ב (א.), דד' אמות אלו שאמרו מרובעות הן, דאל"כ מה מביא ראי' לדידן, דכאן הלא מיירי בד' על ד'. אולם ע' במגיד משנה (שכנים ב', א') דדייק מדברי הרמב"ם שם ומדברי רש"י בב"ב שם, דס"ל דאין הד' אמות מרובעות, אלא רוחב הד' אמות הוא כפי רוחב הפתח, אם מעט אם הרבה. עוד כ' הריטב"א, דמה דהגמ' מדמה בית לחצר, היינו משום דקים להו דחד דינא אית להו.

ו. האי דלמיסתר קאי, לא יהינן ל' חצר

ע' במאירי שכ' דכיון שאינו ראוי לדירה, אין דנין בו פירוק משא. ומשמע דס"ל דמה דאמרי' דלמיסתר קאי לאו דוקא, ואפי' אם אינו עומד לסתירה, מ"מ אינו ראוי לדירה, וממילא אין שייך בו חלוקת חצר משום פירוק משא.